

Informatie over het volgen van de colleges van prof. dr. Gerding

Colleges prof. dr. J.L.F. Gerding
Onderwerp: Synchroniciteit en transcendentie, op donderdagen 2 februari - 19 maart, 5 april - 21 mei 2004, tijd: 11.00-13.00 uur, plaats: Faculteit der Wijsbegeerte, Matthias de Vrieshof 4, Leiden, zaal: 1173.012. Toegang voor toehoorders: 210 euro. Voor nadere informatie over een toehoorderskaart kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Faculteit Wijsbegeerte, e-mail: e.klumper@let.leiden-univ.nl, telefoon: 071-5272031 op ma t/m do van 13.00-17.00 uur.

Inhoud van het college: Synchroniciteit en transcendentie.

Het begrip synchroniciteit werd ingevoerd door C.G. Jung ter kwalificatie van een specifiek type coincidentie, namelijk die manifestaties van 'onwaarschijnlijk toeval' die binnen het kader van het Jungiaanse denken een effectuerende betekenis lijken te kunnen dragen.

Breder gedefinieerd 'als acausaal verbindend beginsel' dat werkzaam is in de natuur, meende Jung synchroniciteit niet alleen te herkennen in spontane betekenisvolle toevalligheden in het dagelijks leven, maar ook als 'toeval-regulerend' beginsel dat lijkt te worden aangesproken in traditionele mantische procedures zoals de I Ching. Ter verheldering van het begrip synchroniciteit doet Jung een beroep op de filosofie van o.a. Kant en Schopenhauer. Een meer praktisch argument ten gunste van het synchroniciteitsbegrip vond Jung in de sterke resultaten van

het gecontroleerd experimenteel parapsychologisch onderzoek van zijn tijd.

Wat zijn de sterke en zwakke kanten van het synchroniciteitsbegrip? Hoe verhoudt het begrip zich tot belangrijke thema's in de filosofie (o.a. subject-object relatie) en tot de resultaten van de moderne parapsychologie na Jung? Welke nieuwe theoretische ontwikkelingen kunnen licht werpen op synchroniciteit? De behandeling van deze thema's zal leiden tot een beschouwing van de relatie tussen synchroniciteit en transcendentie aspecten van de psyche.

R. Engelse

Gezocht: werk van Henri Verstijnen (1882-1940), kunstenaar en theosoof

In het begin van de 20ste eeuw voelde een groot aantal Nederlandse kunstenaars zich aangetrokken tot de theosofie. Eén van hen was Henri Verstijnen (Soekaboemi 1882 - Scheveningen 1940). In verband met een geplande tentoonstelling en publicatie, worden lezers, die

Portret van Henri Verstijnen. Particuliere collectie, Amsterdam.

Agenda

2004: februari

7 studiegroep Barborka
28 studiegroep Geheime Leer

maart

6 Voorjaarsdag. Spreker: Henk Spierenburg, "De boeken Job, een inwijdingsgeschiedenis"

april

3 Algemene Ledenvergadering te Amsterdam
17 Studiegroep Barborka

mei

11-16 School of the Wisdom te Naarden, "Exploring the teachings of Krishnamurti" door prof. Krishna
22 Studiegroep Geheime Leer

juni

5 en 6 manifestatie Amsterdam met Hart en Ziel
12 studiegroep Barborka

juli

9 t/m 11 Zomerschool "Door het oog naar het hart, een zoektocht door de Geheime Leer"

Voor nadere inlichtingen over genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de T.V.N.: 020-6765672.

H. Verstijnen,
Harmonie,
Gemengde techniek.
Particuliere collectie,
Den Haag.

sophia. Uit een brief van de jury blijkt dat zijn ontwerp *Heraut* werd beloond met de eerste plaats en een prijs van 35 gulden.⁴ Helaas weten we niet hoe dit ontwerp er uit zag. In Verstijners werk zijn de inspiraties uit de theosofie en daarin opgenomen oosterse denkbeelden terug te vinden in verstilte beelden van boeddha's, lotusbloemen, witte pauwen en religieus getinte voorstellingen. *Harmonie*, een verbeelding van twee zielen die in harmonie leven, is hiervan een voorbeeld (afb.). Uit zijn persoonlijke archief blijkt, dat hij ook diverse werken vervaardigde waarin een mengeling van esoterie en fantasie een rol speelt. De catalogus van een tentoonstelling in kunstzaal Pictura te Den Haag in 1921 vermeldt werken met de titels *Trots en ijdelheid*, *Inbrust* en *Overgave*, die nader worden omschreven als 'Gedachten vormen'. Uit recensies is op te maken dat deze als fantasiebloemen en -planten waren weergegeven. *Overgave*

werk van deze kunstenaar in hun bezit hebben of weten waar dit zich bevindt, opgeroepen om contact op te nemen.

Verstijnen volgde rond 1900 lessen aan de kunstacademie te Arnhem, waarna hij geruime tijd werkzaam was als ontwerper van keramiek, onder meer bij de beroemde Société Céramique te Maastricht. Bij het grote publiek werd hij bekend met zijn dierkarikaturen, die in de jaren '10 tot '30 in *De Groene Amsterdammer* verschenen,¹ en zijn illustraties van school- en jeugdboeken. Rond 1918 verhuisde Verstijnen naar Den Haag, waar hij zich toelegde op een carrière als kunstschilder en lid werd van de Haagse Kunstkring en het Schilderkundig Genootschap Pulchri Studio. Verstijnen experimenteerde met diverse technieken en ontwikkelde zelfs een eigen methode, die hij 'grafico' noemde.² De vele werken, gedichten en brieven die van Verstijnen bewaard zijn gebleven,

doen hem kennen als een zeer gevoelig en integer mens, met een bijzondere levenshouding.

In 1910 werd Verstijnen lid van theosofische loge At Large nr. 42204.³ In januari 1916 deed hij mee aan een wedstrijd om een nieuwe omslag te ontwerpen voor het tijdschrift *Theo-*

H. Verstijnen,
Boeddha,
gemengde techniek.
Particuliere collectie,
Den Haag.

werd door een behoudend recensent wat minachtend betiteld als een werk dat 'naar theosofie riekt'.⁵ Een ander werk, *Meditatie*, werd omschreven als 'vrouwenfiguurtje met een aura van violette en andere stralen in krans om het hoofd'.⁶ Daarnaast worden in het programma tot de verbeelding sprekende titels als *Phoenix*, *Visioen*, *Tempelwachter*, *De tuin der stilte*, *Offerdans*, *Atlantis* en *Virgo* vermeld. Een recensent zei hierover: 'Er is iets mystieks in de meeste van deze werken, tot uiting komend vooral in de kleur der sfeer, waarin de schilder zijn onderwerp plaatste.'⁷ De brochure van een expositie in de Rotterdamse Kring vermeldt *Pranja Paramitha (Budha's Moeder)*. Deze werken, die een belangrijk inzicht in de gedachtewereld en artistieke uitdrukingskracht van de kunstenaar zouden kunnen geven, zijn helaas nog niet teruggevonden.

Het is niet onwaarschijnlijk dat Verstijnen destijds enkele werken heeft verkocht of geschenken aan collega-theosofen, en deze zich thans in het bezit van (nabestaanden van) leden van de vereniging bevinden. De organisatoren van de geplande tentoonstelling over de kunstenaar hopen dan ook via deze oproep in contact te komen met de huidige eigenaren van dit werk. Ook brieven, foto's en andere documentatie van de kunstenaar kunnen van grote waarde zijn voor het onderzoek.

Uw reacties kunt u richten aan: drs. Audrey Wagtberg Hansen, tel. 06 16856036, e-mail: audrey@kroonwagtberghansen.nl.

Andréa Kroon

1. Deze karikaturen zijn gebundeld uitgegeven: *Satyriekedierstudien. Een serie oorlogsteekeeningen door Henri Verstijnen*, Amsterdam 1918; *Onze Evendieren. Karakterstudies van H. Verstijnen met Ruize-rijmen van Charivarius*, Amsterdam 1926.
2. Andréa Kroon, 'Grafico: grafisch procédé of krabtechniek? De recepturen van Henri Verstijnen', tijdschrift *kM* (2003) 47, pp.29-30 (zie www.xs4all.nl/~km/).
3. Vriendelijke mededeling van mw. drs. Marty Bax, die in het kader van een promotieonderzoek naar de relatie tussen kunst en theosofie rond 1900 het lidmaatschap van Nederlandse kunstenaars van de Theosofische Vereniging in kaart bracht.
4. Brief d.d. 28 maart 1916, particuliere collectie.
5. 'Artibus Sacrum', recensie in plakboek met aantekening: 'Arnhem Oct 1922', particuliere collectie.
6. *Arnhemse Courant*, 12-12-1921, 'Henri Verstijnen'.
7. *Arnhemse courant*, 21-12-1921, rubriek 'Haagse Brieven'.

Phan-chon-Tôn, Naarden, oktober-november 2003

'How were born the Universe and Man' ('Hoe het Universum en de Mens geboren zijn'), een studie gebaseerd op de Stanza's van Dzyan en *De Geheime Leer*. Het was een bijzonder inspirerend weekend met prof. Phan-chon-Tôn, in Naarden.

Het lukte prof. Tôn ook nu weer mij in een bepaalde staat van opwinding te brengen, door op zijn bescheiden wijze doorkijks te geven en inzicht te ver-

schaffen. Ook nu werd ik weer bevangen door de gedrevenheid om met dit werk bezig te zijn. Dit weekend ging de studie over de oorsprong van heelal en mens: de Kosmogenezis en de Antropogenezis. Prof. Tôn verstaat de kunst uiterst complexe zaken op een eenvoudige manier uit te leggen, waardoor ze simpel lijken. Zijn behandeling van en commentaar op de Stanza's van Dzyan, de cryptische verzen, zoals weergegeven door Blavatsky in *De Geheime Leer*, is een belevenis. Steeds gaat hij terug naar de oorsprong van de termen in het Sanskriet om van daaruit de oorspronkelijke betekenissen van de term te herleiden.

Omdat het onmogelijk is om weer te geven wat hij in drie dagen heeft behandeld doe ik een greep uit mijn aantekeningen van de rijke schat aan treffende uitspraken, die je aanzetten tot diep nadenken.

Kosmogenezis

Stanza I, 2 : 'Tijd was niet...';
3. 'Universeel geest was niet...';
4. 'De zeven zegenende wegen waren niet...';
5. '...de zoon was nog niet ontwaakt...';
6. '...Niets was...'. De Stanza's geven op een hele slimme, poëtische manier een beschrijving van de prekosmische periode. De Stanza's kun je zien als een abstract algebraïsche formule van de kosmos. Omdat ons bewustzijn te beperkt is om een uitleg wat het wel is te begrijpen, wordt hier opgesomd 'dat wat niet was...'

Stanza I, 1 : 'De eeuwige moeder', in de Franse vertaling 'mère', in de Engelse vertaling 'parent'. Het Nederlandse woord 'ouder' zou de correcte

V e r e n i g i n g s n i e u w s

vertaling van 'parent' zijn. Het gaat hier over dat wat aan het kind vooraf gaat: het samengaan van de ouders. In het Sanskriet *Purusha* en *Prakriti*. In de Hindoe leringen is *Purusha* degene die heel scherp ziet, maar verlamd is, *Prakriti* is heel sterk maar blind. Het samengaan van die twee levert de zoon op... De eeuwige ouder is hier het eeuwige 'nog niet zijn', nog niet tot expressie gekomen, maar wel aanwezig, opgeslagen in een andere vorm.

Stanza I, 5 : 'Vader, moeder en zoon waren opnieuw één', vóór de geboorte van het universum. Je kunt ze afzonderlijk benoemen, maar ze zijn nog onverdeeld. Ze zijn in potentie aanwezig. Ook hier weer een benoeming in termen van wat 'niet' is.

Stanza III, 12: '...stuurt *Fohat* om de atomen te verharderen.' Hier wordt het Griekse woord 'atoom' gebruikt. Hoewel nu algemeen gebruikelijk stamt het woord 'atoom' van de occulte wijsheid en niet van de moderne 19de/20ste eeuwse wetenschap. De Grieken en Romeinen hanterden het begrip '*belevende atomen*', atomen waren voor altijd levend.

De eerste twee stanza's bespreken de eerste fasen van creatie, de oorsprong van de dingen. We spreken van rudiment of element, wat allebei hetzelfde betekent. 'Rud' betekent de eerste lijn van ontwikkeling, voorafgaand aan het denken. In de scheikunde worden de elementen, dat waar alles uit is opgebouwd, beschouwd als materie, die een bepaalde vorm heeft en daarna verdwijnt.

Maar in de occulte wijsheid zijn de elementen in essentie eeuwig. Ze veranderen alleen van vorm, zijn steeds in beweging, onderweg van vorm naar vorm. Elementen in rudimentaire vorm, voordat ze tot expressie zijn gekomen, zijn 'ónverdeeld' ('in-discrète'), als het ware in een voorstadium dat er uit ziet als rust. Met onze zintuigen kunnen we ze alleen zien, wanneer ze 'tijdelijk' een bepaalde vorm aannemen.

Stanza IV, 5 : 'Dan komen de 'zonen', de zeven vechters, de ene, de achtste die wordt uitgesloten, en wiens adem het licht maakt'. Dit gaat over onze planeten en de zon, die als achtste 'broer' een speciale plaats, als middelpunt, krijgt toegewezen. De traditionele wetenschap ziet de zon als centrum en bron van onze planeten, maar de stanza's noemen hem 'broer'. Tegenwoordig twijfelt ook de wetenschap aan het voortkomen van de planeten uit de zon. Onderzoek toont aan dat er waarschijnlijk een gemeenschappelijke bron is.

Stanza V, 2 : gaat over de Zeven Creaties (zie ook apart hoofdstuk in *De Geheime Leer*). 'De zeven creaties beneden en de zeven creaties boven...' Schepping vanuit het onverdeelde naar het verdeelde in 2 keer zeven regionen. De zeven hogere regionen is iets waar we weinig over horen. Dat gaat over de 'primaire zeven, de eerste zeven ademstoten van de draak van wijsheid'. Ze produceren op hun beurt hun heilige rondtrekkende, vurige wervelwind (*Fohat*). 'De collectieve wijsheid', 'de boodschapper' van de eerste zeven.

'De zeven creaties beneden' gaat over de zeven stadia van ontwikkeling, van mineraal tot mens. Nog steeds hebben we alle voorgaande vormen nodig voor ons bestaan. Een voorbeeld is dat we planten nodig hebben om ons van b.v. vitamines te voorzien. Essentiële plantendelen, tegenwoordig bij ziekte (o.a. kanker) in geconcentreerde vorm toegevend in zogenoemde 'oligo-elementen', activeren enzymen en hormonen, die op hun beurt alleen hun werk kunnen doen in combinatie met bepaalde hoeveelheden eiwit. Goed functioneren hangt af van een heel subtiel evenwicht in de cellen. Cellen zijn heel intelligent functionerende eenheden, die alleen dat absorberen wat goed voor hen is en ook alleen in een bepaalde hoeveelheid.

De wetenschap ziet de 'Big Bang' als het begin van het Universum. Dan zou alles 'plotseling' begonnen zijn. Inmiddels is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat er in het heelal vóór de Big Bang activiteit was. Er wordt nu rekening gehouden met het feit dat er iets aan de 'explosie' vooraf gegaan moet zijn, precies zoals occulte wetenschap vertelt. Een periode die er uit ziet als rust, maar in werkelijkheid een langdurige voorbereiding is op wat komen gaat.

Bij evolutie denken we aan ontwikkeling, van stof naar geest. Geest en stof zien we als twee verschillende dingen, als tegengesteld aan elkaar. Waar geest is kan geen stof zijn, waar stof is kan geen geest zijn. Maar geest doordringt de stof, altijd, (zoals de fijnste stof de geest doordringt?). Ook dicht lijkende

stof is doordrongen van geest, soms heel sterk zelfs, denk bijvoorbeeld aan zeepbellen: ze zien er dicht uit, alsof er niets tussen kan, maar in werkelijkheid het meest gevuld met lucht (geest).

Wat we kennen als de vijf elementen: aarde, water, vuur, lucht en ether, correspondeert met de ontwikkeling van respectievelijk: reuk, smaak, vorm, tastzin en geluid. We zijn gewend ze apart te benoemen, maar we realiseren ons niet dat elk element een samenstelling is van de andere. In aarde b.v. zit een deel van de andere elementen in een bepaalde verhouding. Zo zijn alle elementen een mengsel van alle andere, maar in verschillende onderlinge hoeveelheden.

Antropogenesis

De leringen zeggen: 'De mens is geschapen (kwam) in de Vierde Ronde.' Dit gaat over de vierde van de zeven rondes(n), of spiraalgangen, die ons planetenstelsel doormaakt, waarbij nu de Aarde aan de beurt is om door levende wezens bevolkt te worden. De Aarde is de vierde planeet in het stelsel. Hetgeen veronderstelt dat er eerder een vorm van leven op drie andere planeten is geweest en nog zal volgen op 3 volgende planeten. Of misschien moeten we het breder zien en zijn andere zonnestelsels hierbij betrokken?

Stanza VI, 3 (Kosmogenezis) zegt hierover: '... Uiteindelijk, zeven kleine ronddraaiende wielen; de ene voortkomend uit de andere.' Deze zin is misleidend. Het lijkt of de ene planeet uit de andere voortkomt, maar er wordt bedoeld dat het leven op-

volgens op de verschillende planeten tot ontwikkeling komt.

Stanza I, I: Toen zei de Aarde: 'Heer met het Lichtende Gezicht, mijn huis is leeg... zend uw zonen om dit wiel te bevolken...' Hier wordt de zon bedoeld, die andere krachten uitnodigt zich te ontwikkelen, nu de omstandigheden gunstig zijn.

Stanza VIII, (31) 4: In de loop van de evolutie, 'De dieren scheidden zich het eerst in twee geslachten. Ze begonnen te paren. De tweevoudige mens scheidde zich ook. Hij zei: "Laten we doen als zij, laten we samenkomen en schepselen maken". En alzo deden ze.' Maar volgens de leringen werd dat een ramp. Uit dit samengaan ontstond een 'stom (niet-sprekend) ras'. Over het algemeen wordt dit als de eerste grote menselijke fout beschouwd, iets waarvoor wij ons, als verre afstammelingen moeten schamen. Prof. Tôn is van mening dat dit gebeuren volgens de esoterische lezing van de stanza's de toenmalige 'mens' niet werkelijk kan worden aangerekend. Ze waren er nog niet klaar voor om met verstand te handelen, ze hadden de verstandelijke vermogens nog niet ontvangen, dus konden ze er ook niet naar handelen. Ze waren nog maar de 'schaduw' van wat ze later zouden worden.

Er zijn meer gevallen waar een esoterische lezing van oude wijsheden heel anders uitpakt dan een exoterische. De leringen van Tantra zijn daar een voorbeeld van. Deze leringen worden vaak opgevat als het centraal stellen van een verregaande losse seksuele moraal. Wanneer we meer naar een ach-

terliggende betekenis zoeken kunnen we zien dat de leringen over het in de praktijk brengen van de oude voorschriften gaan. Ze geven een hele praktische handleiding voor het leven, heel concreet en dicht bij het gevoel, maar zijn zeker geen aanmoediging tot misbruik. De nadruk op seksualiteit moet gezien worden als het centraal stellen van de eenheidsbeleving, het één-zijn met alles. De teksten zijn dus nooit letterlijk bedoeld geweest, maar als metafoor. Ze brengt de eenheidsbeleving terug naar menselijke proporties.

Om het goddelijke stadium te bereiken moet alles door het menselijke stadium heen evolueren. Het 'ontmoetingspunt' of de spil ('pivot') hierbij is het intellect. Dit hogere denken brengt evenwicht tussen het spirituele en het stoffelijke. Het goddelijke aspect delen we met alle vormen van 'zijn', rotsen, zowel als mieren, koeien, enz. Alle vormen van 'intelligentie', die een zekere mate van evenwicht tussen stof en geest gevonden hebben, zijn klaar voor verdere ontwikkeling, door zelf-expressie en eigen ervaring.

De evolutie van de mens voltrekt zich gelijktijdig langs zeven evenwijdige lijnen. Het 'leven' kan allerlei soorten combinaties van de zevenvoudigheid vormen, zoals die zich achtereenvolgens heeft ontwikkeld. Niet alle vormen van 'zijn' bevatten alle zeven eigenschappen: 1. universele ziel; 2. differentiatie van krachten; 3. organische, niet waarneembare vorm; 4. organische, waarneembare vorm; 5. dieren; 6. godheden; 7. mens.

Hoe kan het dat 'godheden' gevormd zijn na dieren en vóór

V e r e n i g i n g s n i e u w s

de mens? Godheden combineren hier andere eigenschappen van de genoemde zeven dan dieren en mensen. Godheden bezitten b.v. geen verstand en vrije wil, ze kunnen niet kiezen. Deze godheden volgen hun eigen lijn van evolutie, parallel aan de onze. Hun hoogste vorm van ontwikkeling is via natuurgeesten en engelen tot wat wij noemen, 'aartsengelen'. Ook andere combinaties van de zeven eigenschappen zijn in principe denkbaar, hoewel voor ons moeilijk voor te stellen.

Wij bestaan uit een bepaalde combinatie van de zeven lijnen van evolutie, waarbij we over 'denken' ('mind') beschikken. Ons (lager) denken kan ons soms de toegang tot het goddelijke belemmeren. De geest moet het lichaam leren beheersen. Niet in de betekenis van 'overheersen', maar in de betekenis van 'begrijpen' en 'hantieren'.

Stanza III (13) 3, over de verspreiding van de mens over de Aarde: 'Ze gingen elk naar het hun toegewezen land; zeven van hen, elk naar zijn eigen gedeelte.' In *De Geheime Leer* op de eerste pagina van het 2de deel staat: 'Wat betreft de evolutie van de mensheid doet *De Geheime Leer* drie nieuwe uitspraken, die in tegenspraak zijn met zowel de moderne wetenschap als de huidige religieuze dogma's'. Eén daarvan is de gelijktijdige evolutie van zeven menselijke groepen op zeven verschillende plekken van onze aardbol.

Stanza IV, (15) 2: 'Zeven keer zeven schaduwen van de toekomstige mens werden geboren, elk met hun eigen kleur en van hun eigen soort.'

Stanza X (39) 2 vult aan: 'De eerste (mens), op elke plek, was maankleurig; de tweede geel als goud; de derde rood; de vierde bruin, die zwart werden van zonde. De eersten van elke menselijke tak waren alle van dezelfde kleur. De volgende zeven begonnen te mengen.' Hieruit blijkt dat de kleuren van de rassen, zoals we die in de stanza's en *De Geheime Leer* lezen, niet zijn bedoeld als beschrijving van hoe mensen er uit zien, maar als beschrijving van hun bewustzijnstoestand, te zien (door hen, die daar gevoelig voor zijn) aan de kleuren, die hen omgeven. Prof. T'ôn reikt ons deze zaken ter overdenking aan...

Stanza IX (35) 3: 'Toen ontvingen alle mensen het verstand (manas). Ze zagen het onverstandige van de onnozelen (mindless) in.'

Stanza X (38) 1: 'Zo twee aan twee, op de zeven plekken, werd uit het Derde Ras het Vierde Ras geboren.'

Stanza XI (43) 1: 'Ze bouwden geweldige steden...', '... ze maakten vele fouten...'

Stanza XI (45) 3: 'De eerste grote vloedgolven kwamen. De zeven grote eilanden werden verzwolgen.'

Stanza XII (47) 1: 'Enkele mensen overleefden; sommige geel, anderen bruin en zwart'.

Stanza XII (48) 2: 'Het Vijfde Ras, geboren uit de heiligen, overleefde, ze werden geregeerd door de eerste goddelijke koningen.'

Stanza XII (49) 3 en *Geheime Leer*: 'De slangen (goddelijke leermeesters) die weer neerdaalden, sloten vrede met het Vijfde Ras en leerden hen de eeuwige waarheden, om die te

bewaren voor verlies en door te geven aan de komende generaties.'

Aan het einde van deel I van *De Geheime Leer* staat: 'Het is goed mogelijk dat het denken van de huidige generaties niet helemaal rijp is voor het ontvangen van de occulte waarheden.'

Prof. T'ôn zegt: 'Het zou kunnen zijn dat vooral de kwestie van de menselijke Rassen één van de waarheden is, waarvan de betekenis moeilijk te vatten is. Het is aan de mensen om te proberen de boodschap te begrijpen en zelf, aan het eind van de laatste Ronde gekomen, leermeesters te worden van de mensheden die nog komen. Misschien op de planeten van ons zonnestelsel of in andere zonnestelsels. Dat is waarlijk vestiging van Universele Broederschap, die niet alleen de ruimte als oneindig definieert, maar ook de tijd als eeuwig bestempelt.'

Wat ik vooral geleerd heb, of me weer gerealiseerd heb, is dat ik me de dingen vaak te concreet wil voorstellen en dan vergissingen maak. Veel dingen schijnen we in een veel ruimer kader te moeten plaatsen en van een veel grotere afstand te moeten (proberen) te bekijken. Pas dan hebben we een kans dat ons voorstellingsvermogen enigszins in de buurt komt van wat er misschien bedoeld wordt.

Weer eens wakker geschud en vol inspiratie, zo voel ik me...

Corretje Eijgenstein
(eigen vertaling stanza's)